

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : กฎหมายลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษา :
กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา
เรื่องการใช้โดยชอบธรรม
โดย : นางสาวสุภาภรณ์ วิเชียรสกุล
ชื่อปริญญา : ศีศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : เทคโนโลยีการศึกษา ปีที่เสนอ 2540

เมื่อมีการบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ใช้ในวงการศึกษาโดยเฉพาะนักศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทและหน้าที่ในการวางแผน, พัฒนา, จัดระบบการศึกษา, ผลิตรายการเรียนการสอน ต้องสามารถเข้าถึงและนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์มาใช้ในการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าในสังคมโลกได้ มิติด้านการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ประกอบกับการบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ ทำให้นักศึกษาเกิดความสับสนต่อการนำงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีลิขสิทธิ์มาใช้ว่า สามารถใช้ได้ภายใต้ขอบเขตเช่นใด ปัญหาดังกล่าวจะกลายมาเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาในระบบการศึกษา วิธีการแก้ไขที่ดีที่สุดคือ ให้ความรู้เรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์แก่นักศึกษาในระดับที่สามารถปรับใช้กฎหมายได้ในสถานการณ์จริง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองในฐานะงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสิ่งที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย, องค์ประกอบของงานสร้างสรรค์ที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์, สิทธิในผลงานที่นักศึกษาได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ ทั้งในฐานะผู้สร้างสรรค์ (กรรมสิทธิ) และเจ้าของลิขสิทธิ์, การใช้ลิขสิทธิ์ในพฤติการณ์พิเศษ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายลิขสิทธิ์ ระหว่างประเทศไทย กับสหรัฐอเมริกา ดังนี้ วัตถุประสงค์ของกฎหมาย ความคิดในงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของไทยกับ การใช้โดยชอบธรรมของสหรัฐอเมริกา เฉพาะ กรณีโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. เพื่อศึกษาข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของประเทศไทยในขอบเขตที่ ไม่เป็นการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร เพื่อสร้างแนวทางในการพิจารณาถึงการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้โดยชอบธรรม

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร สำหรับผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมาย ลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา เฉพาะกรณีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สรุป สาระสำคัญได้ ดังนี้

1. กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์อย่าง เดียวกัน คือ มุ่งให้ความคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชนและผู้ใช้โดยสุจริต อยู่เหนือ ประโยชน์ของเอกชนในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์

2. ความคิดในงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง ถือเป็นข้อยกเว้นพิเศษจากหลัก การทั่วไปของกฎหมาย จะต้องตีความโดยเคร่งครัดภายใต้เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ ของกฎหมาย

3. หลักที่ศาลสหรัฐอเมริกาวางเกณฑ์ขึ้นมา สำหรับใช้จำแนกความคิดออก จากการแสดงออกของความคิด พออนุโลมมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดีละเมิด ลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับประเทศไทยได้

4. หลักเกณฑ์ของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของประเทศไทย ปรับใช้ได้ ง่ายและเอื้อประโยชน์ต่อผู้ใช้นามากกว่าหลักเกณฑ์การใช้โดยชอบธรรมของสหรัฐอเมริกา

5. การทำวิศวกรรมย้อนรอยโดยวิธีการศึกษาหรือวิจัย แม้จะเป็นการกระทำ ที่ขัดกับหลักเกณฑ์ของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้ง 3 ประการ แล้วสามารถกระทำได้

6. การบันทึกโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบชั่วคราว (RAM) และการบันทึก
ลงจานบันทึก (harddisk) เข้าตามความหมายของการใช้ประโยชน์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์
ของประเทศไทยและการทำซ้ำเพื่อใช้ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา

7. การทำซ้ำหรือดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัวที่
ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร สามารถกระทำได้

8. การนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้นอกกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้แต่เป็น
การใช้ภายใต้หลักเกณฑ์ของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ทั้ง 3 ประการแล้ว สามารถ
กระทำได้

9. การนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้นอกกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้และขัด
กับหลักเกณฑ์ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของประเทศไทยทั้ง 3 ประการ แต่การนำ
มาใช้อย่างกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวมแล้ว สามารถกระทำได้